

Vuoden 2021 valtion talousarvioesitys työllisyyden hoidon näkökulmasta - työllisyyden kuntakokeilut

Työ- ja elinkeinojaosto

Neuvotteleva virkamies Lari Anttonen, TEM

Johtava asiantuntija Tanja Ståhlberg, TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työllisyyden kuntakokeilu

- Ehdotus laiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta
- Määräaikainen kokeilu 1.1.2021 / (1.3.2021) – 30.6.2023
- Kattaa 26 aluetta, joihin kuuluu yhteensä 125 kuntaa
- Kunnat päättäisivät itse yhteistyömuodostaan (kuntalain mukaiset mahdollisuudet)
- Tarkoituksena on saada tietoa yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi: lisäisikö työllisyyttä edistävien tehtävien kuntapohjainen hoitaminen palvelujen vaikuttavuutta ja millä tavoin?
- Koskee valtion TE-toimistojen eräiden asiakasryhmien ja eräiden tehtävien hoitamista kunnan tai kuntaryhmän muodostamalla kokeilualueella
- Saatavaa tietoa hyödynnetään valmisteltaessa pysyvää tehtävien siirtoa valtiolta kunnille (kuukausittainen seuranta + VN TEAS arviointi)

Kokeilun asiakasryhmä

Työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kokeilualueen kunnassa ja jotka

- eivät täytä ansiopäivärahan saamisen edellytyksiä tai
- ovat alle 30-vuotiaita tai
- ovat maahanmuuttajia tai vieraskielisiä

Kokeilualueiden asiakkaiksi siirretään ne, jotka kuuluvat kokeilun asiakasryhmään ja ne, jotka kokeilun aikana täyttävät asiakkuuden edellytykset (ilmoittautuvat työttömäksi työnhakijaksi, muuttavat maahan)

Kokeilualueen kunnan tehtävät

- Vastata asiakkaan palveluprosessista, palveluohjauksesta ja neuvonnasta
- Myöntää etuuksia: palkkatuki, starttiraha, matka- ja yöpymiskustannusten korvaukset, kulukorvaus
- Päättää työnhakijan omaehtoisen opiskelun tukemisesta työttömyysetuudella ja tukemisen lakkaamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitetun omaehtoisen opiskelun tukemisesta ja tukemisen lakkaamisesta
- Voi ottaa vastaan ja julkaista työnantaja-asiakkaan ilmoituksen avoimesta työpaikasta sekä esitellä työnantajalle työnhakijoita

Palveluiden rahoitus ja hankinta

- Kokeilulaissa tarkoitettut kuntien palvelut rahoitetaan valtion varoista talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa.
- ELY/TE-toimisto/TE-asiakaspalvelukeskus kilpailuttavat ja tekevät päätökset ostopalvelujen hankinnoista myös siltä osin, kun palveluja käyttävät kokeilualueiden kuntien asiakkaat.
- ELY-keskus määrittelee kiintiön, johon asti kokeilualueella on käyttövaltuus.
- KEHA-keskukselle jäävät JTYPL-laissa tarkoitettujen tukien ja etuuksien maksatukset.

Kokeilukuntien käytettävissä olevat määrärahat

- Kokeilulakiesitysten mukaan kokeiluun osallistuvat kunnat voisivat tehdä valtion lukuun palkkatuki-, starttiraha- sekä eräitä korvauspäätöksiä valtion talousarviossa työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan tarkoitetusta määrärahasta (työllisyysmäärärahat) ja työttömyysetuusmäärärahasta talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Lisäksi kokeilukuntien työnhakija-asiakkaita voidaan ohjata ELY-keskusten hankkimisiin työvoimakoulutuksiin, valmennuksiin ja asiantuntija-arviointeihin.
- ELY-keskukset varaavat kokeiluun osallistuville kunnille käyttövaltuutta päätösten tekemiseen valtion talousarvion määrärahoista. Kuntakokeilun johdosta työllisyys- tai työttömyysetuusmäärärahoja ei ole esitetty lisättäväksi tai vähennettäväksi, vaan lähtökohtana on nykyisen kaltainen palvelutaso.
- Määrärahan sidontaa ja maksatusta seurataan kuukausittain koko ELY-keskusalueen ja kunkin kokeilualueen osalta. Tarvittaessa vuoden mittaan ELY-keskus voi tarkistaa kokeilulle jyvitetyn määrärahan määrää. Ministeriöön jätetään vuoden alussa jakamatonta määrärahaa kohdennettavaksi vuoden aikana ilmeneviin tarpeisiin.

Kokeiluun kohdentuvat resurssit

- Kokeilu aiheuttaisi valtiolle yhteensä 9,3 miljoonan euron lisäkustannukset, jotka johtuisivat aluehallintoviraston yhden henkilötyövuoden lisäresurssitarpeesta kokeilualueiden valvontaan (325 000 euroa), työ- ja elinkeinotoimistojen käyttämien asiakastietojärjestelmien (URA, sen seuraajajärjestelmä, Koulutusportti) käyttöoikeuksien antamisesta kokeilualueiden kuntien viranhaltijoille sekä näiden järjestelmien ja käytön tuen järjestämisestä kokeilualueiden henkilöstölle (6,9 miljoonaa euroa). Kehittämisen ja hallintokeskuksessa kokeilun käynnistämistä varten tehdyt lisätyöt kuten URA- ja verkkopalvelujen kehittäminen ja kokonaisviestintä aiheuttaisi valtiolle yli 2 miljoonan euron lisäkustannukset.
- Kokeilualueille jyvitetävän määrärahan määrän ratkaisee paikallinen ELY-keskus ja jyvitystä voidaan muuttaa vuoden aikana. Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut, että kokeilualueille myönnettävä päätöksentekioikeus työllisyysmäärärahoihin olisi noin 40 milj. € vuodessa ja työttömyysetuusmäärärahoihin noin 71 milj. €. Lisäksi kuntakokeilun asiakkaita voitaisiin ohjata ELY-keskusten hankkimisiin koulutuksiin ja valmennuksiin, joiden arvoksi on arvioitu noin 87,5 milj. €.
- Yhteensä työllisyysmäärärahoja arvioidaan kohdentuvan kuntakokeilujen asiakkaille noin **127,5 milj. €**. Työllisyysmäärärahan määräksi talousarvioesityksessä vuodelle 2021 on esitetty 296 686 000 euroa. Palkkatukeen ja starttirahaan arvioidaan käytettävän työttömyysetuusmäärärahaa enintään 195 milj. €.
- TE-toimistojen henkilöstöä siirtyisi kokeilukunnille arviolta 1 130 henkilötyövuotta (vuonna 2019 TE-toimistoissa tehtiin noin 3 150 henkilötyövuotta).